

KAZIO BRADŪNO MENO PASAULIS

Visa savo kūrybine veikla poetas ir publicistas Kazys Bradūnas (1917-2009) formavo lietuvių egzilio kultūros pamatą, kurio kertinis akmuo yra tapatybę išsaugantis ir ją liudijantis menas. K. Bradūno prasminga egzistencija neatsiejama nuo literatūros, dailės, muzikos, teatro, kitų dvasinės bei intelektualiosios išraiškos formų.

Ypatingas K. Bradūno dėmesys lietuvių dailei ir bičiulių menininkų kūrybai inspiravo ne tik jo publicistines įžvalgas, bet ir poetinį žodį. Menui jautrus kūrėjas ilgus metus kaupė profesionaliosios dailės ir tautodailės kūrinius, o 1994 m. su savo kolekcija sugrįžo į Lietuvą ir gyveno jos apsuptas. K. Bradūno palikimą sudaro per 100 paveikslų, estampų, skulptūrų, medalių, ekslibrisų. Pirmasis šeštame dešimtmetyje poeto įsigytas kūrinys buvo jam patikęs Adomo Galdiko tapytas peizažas. Vėliau rinkinį papildė Prano Domšaičio, Viktoro Vizgirdos, Kazio Varnelio, Viktoro Petravičiaus, Alfonso Dargio, Žibunto Mikšio, Prano Gailiaus, Romo Viesulo darbai. Tarp jų - ir poeto kūrybą iliustravusių dailininkų Telesforo Valiaus, Vytauto O. Virkau, Gražinos Didelytės, Romo Oranto kūriniai. K. Bradūnas sukaupė ne tik dailės kolekciją, bet ir labai vertingą biblioteką, savo literatūrinės kūrybos, korespondencijos bei spaudos archyvą.

Parodoje akcentuojamas K. Bradūno ryšys su Lietuvos menu, tapusiu svarbiu šaltiniu jo pasaulėjautai. Kelionių į Europą metu jis stengėsi pamatyti garsiausias meno paminklus, o jų vizijos vėliau atgimdavo poezijos posmais, patetiškais komentariais atvirlaiškiuose artimiesiems, pastabomis užrašų knygelėse. Bradūnų šeimos archyvą parodai dosniai atvėrė poeto dukra etnologė Elena Bradūnaitė-Aglinskienė. Meno kolekciją ekspozicijoje papildė rinktiniai Lietuvos dailės muziejaus kūriniai, kuriuos lydi poeto įvairiomis progomis rašyti komentarai, ir K. Bradūno autobiografiniai prisiminimai, paties poeto eilėraščių skaitymai - garso ir vaizdo dokumentai, saugomi Lietuvos centriniame valstybės archyve. Jauni menininkai Julija Matulytė ir Marius Juknevičius specialiai šiai parodai sukūrė vaizdo ir garso instaliaciją „Kazio Bradūno biblioteka“, kuri meditatyviai refleksuoja poeto kūrybinę aplinką.

Ilona Mažeikienė, Regina Urbonienė

THE WORLD OF ART OF KAZYS BRADŪNAS

Throughout his entire creative career, the poet and publicist Kazys Bradūnas (1917-2009) formed the foundations for Lithuanian exile culture, a key-stone of which was art that preserved identity and testified to its existence. Bradūnas' meaningful existence is inseparable from literature, art, music, theatre and other spiritual and intellectual forms of expression.

Bradūnas' special attention to Lithuanian art and the work of his artist friends not only served as inspiration for his published insights, but also his poetic words. The artistically sensitive creator collected professional and folk art works for many years before returning to Lithuania in 1994 with his collection, living surrounded by it. Bradūnas art legacy consists of over 100 paintings, prints, sculptures, medals and bookplates. The first work the poet acquired in the 1950s was a landscape he received from Adomas Galdikas. Later the collection was enriched with works by Pranas Domšaitis, Viktoras Vizgirda, Kazys Varnelis, Viktoras Petravičius, Alfonsas Dargis, Žibuntas Mikšys, Pranas Gailius and Romas Viesulas. Besides these, there are also works by artists who illustrated the poet's verses, including Telesforas Valius, Vytautas O. Virkau, Gražina Didelytė and Romas Orantas. Bradūnas not only amassed an art collection but also a valuable library and an archive of his own literary works, correspondence and press.

The exhibition highlights Bradūnas' ties with Lithuanian art, which became an important source in forming his world-view. During his travels in Europe he tried to see the most famous art monuments, their visions later coming to life in the poet's verses, in touching commentary sent in postcards to his close ones and in remarks made in his notebooks. The poet's daughter, ethnologist Elena Bradūnaitė-Aglinkienė, generously opened up the Bradūnas family archive for this exhibition. The art collection on display at the exhibition is enhanced with selected works from the Lithuanian Art Museum that are accompanied by the poet's comments written to mark various occasions, as well as Bradūnas' autobiographical memories, and the poet's own poetry readings - sound and image documents kept at the Lithuanian Central State Archives. The young artists Julija Matulytė and Marius Juknevičius created a visual and sound installation

especially for this exhibition called Kazys Bradūnas' Library, which meditatively reflects the poet's creative surrounds.

Ilona Mažeikienė, Regina Urbonienė